

DELAVSKA POLITIKA

GLASILO SOCIALISTIČNE STRANKE JUGOSLAVIJE.

Uredništvo je v Mariboru,
Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.
Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22.
Ljubljana VII., Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane po-
sitna enostopna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 30.

Sobota 14. aprila 1928.

Leto III.

Majniški oklic Internacionale.

Delavcem vseh dežel!

Strašanske človeške žrtve, blazno upoštevanje gospodarstva tekom štiri-letnega ljudskega klanja je pretreslo najtrdosrčnejše zastopnike kapitalističnega izkoriščanja ter imperia-
listične požrešnosti. Pod neposrednim pritiskom grozovite katastrofe so se po svetovni vojni izjavili pripravljene delavskim zahtevam ugoditi. Slovesno so se zavezali pred vsem osemurni delavnik in pa razorožitev na mednarodni bazi uresničiti. Leta in leta se je ugibalo, pogajalo, posve-
tovalo ter vedno z obvezami odlašalo.

V desetem letu po premirju, so kapitalistične vlade mnenja, da se lahko zadnjega ostanka sramu otresejo. Na čelu lomilcev besede, ko-
raka konzervativna vlada Velike Britanije. Ona je po mnogoletnem ma-
nevriranju, v Ženevskem mednarodnem uradu dela odprto izjavila, da
vašingtonskih konvencij o osem-urnem delavniku,

katere so vladni zastopniki Velike Britanije, dne 28. novembra 1919, odobrili, ne bo ratificirala. In med tem, ko je bil po vojni glede osemur-
nega delavnika konvencijski osnutek izdelan, pa vprašanje razorožitve ni niti tako daleč prišlo. Razbitje po-
morsko razorožitvene konference treh največjih pomorskih sil na svetu in pred vsem razbitje ženevske pri-
pravljalne razorožitvene konference, dokazuje jasno, da smatrajo imperia-
listične vlade, da je prišel čas, ko raz-
orožitev lahko javno zatajijo. Kapitalističnim vladam je uspelo potom za-
vlačevanja priti preko kritične pe-
rijode moralnega pritiska, katerega je napravila na nje hlapeča para bojnih poljan. Delavci vseh dežel se zave-
dajo tega poslabšanja taktične situ-
acije. Oni bodo iz tega črpali nauk, da bodo še tesneje svoje vrste strnili, vse sile v skupnem boju njihovega razreda združili.

Predvsem se mora strnjenost ak-
cije obnesti v

letošnjih velikih volilnih bojih.

Isti so bili mnogo obetajoč uvedeni z volitvami na Poljskem, kjer je socialistični stranki uspelo več kot pol milijona novih volilcev pridobiti. Prvega maj-
nika bo že znan rezultat silne borbe, katero bijejo naši sodruzi na Franco-
skem. V Nemčiji bo prvi majnik vi-
šek borbe za volilno zmago. Pozneje bodo padle volilne odločitve na An-
gleškem, v Belgiji, na Nizozemskem in v Švici. V vse te velike boje gre de-
lavski razred

v zaupanju samo na lastno moč.

Delavski razred je obdan s celim sve-
tom sovražnikov. Toda delavci ve-
do, da je proces razjasnjenja v notra-
njosti njihovega razreda silno napre-

doval, da se zmote ter zmešnjave, medvojnega ter povojnega časa, pre-
življajo, da vedno v večji meri uspeva delavski razred združevati k

enotnosti v volji in dejanju.

Kapitalistični sovražniki si zopet upajo svoje pravo lice kazati. Delavci se niso pustili vstrahovati z sme-
šenjem osemurnega delavnika, povod-
dom prve majske proslave 1890. leta, oni se ravnotako ne bodo dali vstra-
hovati s perfidnim prelomom besede, ki je sedaj celemu svetu jasen.

Letošnje volilne zmage bodo kre-
pak odgovor.

Toda bojno polje socialistične de-
lavske Internacionale ni omejeno na dežele, kjer se bijejo volilni boji. Naj-
težje naloge za izpolnjevanje so

v deželah brez demokracije.

In mnogo bolje ni

v deželah z navidežno demokra-
cijo.

Največje žrtve prenašajo sodruzi teh dežel s tem, da vzdržujejo organiza-
torične veze, da množicam teh dežel pojasnujejo pravi položaj in pa da in-
formirajo inozemstvo o grozotah dik-
tatorjev in poldiktatorjev. In tako se spominjamo na dan prvega maja pred vsem naših sodrugov v ječah ter v
pregnanstvu in pa onih, ki prenašajo kruto usodo, da morajo živeti kot be-
gunci.

Kljub vsem tem grozljam od stra-
ni reakcije, koraka delavski razred nevzdržno naprej, njegove organiza-
cije naraščajo in tudi bojovna odloč-
nost. Na

bruselskem kongresu socialistič-
ne delavske Internacionale

v avgustu, se bode razpravljalo o ve-
likih problemih, razorožitvi, milita-
rizmu, z odločnimi vprašanji koloni-
jalne politike in imperializma. Ta kon-
gres bo izraz napredka, ki ga je so-
cialistična delavska Internacionala v skupni akciji za cilje socializma, te-
kom prvih petih let njenega postanka dosegla. Kot prve resne priprave za ta kongres naj služijo majske mani-
festacije, na katerih demonstriramo:

proti militarizmu!

proti imperializmu!

proti vojni!

proti kapitalističnemu izkorišča-
nju!

Za mednarodno določitev osem-
urnega delavnika!

Za samoodločbo kolonijalnih na-
rodov!

Za organizatorično enotnost pro-
letarijata v vseh deželah in v Inter-
nacionali!

Za nov socialističen družabni red!

V začetku aprila 1928.

Urad socialistične delavske Interna-
cionalne.

Predlogi in direktive za strankin kongres

V zadnji »Del. politiki« smo po-
vdarjali važnost in pomen letošnjega kongresa naše stranke, v naslednjem pa navajamo bistvene momente iz predlogov in resolucij, ki so bile predložene od referentov in organizacij strankinemu zboru v razpravo in odo-
britev.

1.

Razvoj političnih razmer v državi in
Socialistična stranka.

(Referent sodr. Gojko Berberović.)

Politične razmere v državi karak-
terizirajo protidemokratske in proti-

parlamentarne vladne metode, za kar nosijo odgovornost vsi dosednji re-
žimi in vse meščanske politične stran-
ke. Vlade nastajajo in padajo izven parlamenta, posamezne klike so par-
lament popolnoma izigrale. Naše po-
litično življenje je polno protislovij. Največji dovčerajšnji politični ekstre-
mi so danes združeni v vladi ali v opoziciji. Srbski radikali, ki so naj-
glasneje rohnili proti korupciji in na-
silju in s tem močno pretresli in osla-
beli naše parlamentarno življenje, so danes s taistimi radikali na vladi.

Ravno tako slovenski klerikalci, ki so bili proti centralizmu in režimu in ki tvorijo danes skupno z bosanskimi muslimani jedro konservativnega blo-
ka. Radičevci in samostojni demo-
krati, ki so bili še pred kratkim med-
sebojni najhujši sovražniki, so se na drugi strani združili kot opozicija. Iz socialnega, kulturnega in gospodar-
skega stališča moramo pa samo pozdraviti, da so se vsled zblizanja Srbi in Hrvati, omilila plemenska nasprot-
ja in obžalovati, da se s strani onih, ki so na čelu državne uprave vzdržuje še vedno v posameznih državnih pod-
ročij sistem krivičnosti in neenako-
pravnosti, kar dovaja zopet pod težo razmer do vstvaritve novih plemen-
skih front.

Socialistična stranka pobija vse verske, plemenske in pokrajinske fron-
te in vidi le v ojačanju socialističnega gibanja možnost ozdravitve naših po-
litičnih razmer.

Edino socialistična stranka ima pravico nastopati proti sistemu poli-
tične, kakor tudi socialne in kulturne reakcije. Politična reakcija dobiva svoj izraz v sistemu glavnjače, ki predstavlja največjo politično nevar-
nost in povzročuje, da se moramo v desetem letu takozvanega nacional-
nega ujedinjenja in osvobojenja boriti za one človeške in državljanske pra-
vice, ki jih je proglasila že francoska revolucija in katere priznava vsaka napredna in kulturna država.

Posledice te reakcije se kažejo danes v vsem našem javnem življenju. Na nasilja režima odgovarjajo opozi-
cijske stranke z izvajanjem najsrdi-
težje borbe. Vsa država je razdeljena danes v dva sovražna tabora, pri če-
mer trpi največ naš parlamentarizem, ki je sploh v veliki nevarnosti.

Ustava se ne spoštuje, zakon o občinskih, okrajnih in oblastnih sa-
moupravah se brezobzirno tepta. Te samouprave so češče v rokah navad-
nih policijskih uradnikov in se jim poleg tega odrekajo potrebna denar-
na sredstva. Večino občin v državi upravljajo še vedno komisariji.

Pri vsem tem obstojajo resne na-
mere, poslabšati še bolj sedanji volil-
ni red na škodo delavstva, ne glede na to, da polovico državljanov, to so žene, nimajo še sedaj nobene politi-
čne pravice. Delavski razred in rev-
nejši državljeni, ki trpe itak vsled go-
spodarske krize in barbarskih social-
nih razmer nepopisno pomanjkanje, naj bi izgubili še svoje zadnje po-
litične pravice in padli na stopnjo po-
polnih parijev v državi.

Socialistična stranka pozdravlja vsako akcijo v prid demokracije in proti reakcionarnemu nasilju, odreka pa meščanskim strankam sposobnost, voditi to borbo, dobro se zavedajoč, da bodo taiste stranke, čim dobe v svoje roke oblast, pozabile na to, kar so kot opozicija pridigovale.

V smislu tega zahteva III. kon-
gres Socialistične stranke Jugosla-
vije:

1. Popolno zborovalno, koalicijsko in tiskovno svobodo. V to svr-
ho naj se razveljavi reakcionarni zakon o Zaščiti države in podvrže tiskovni zakon reviziji.

2. Politično enakopravnost za vse polnoletne državljane brez razlike spola. Enako, tajno, proporcionalno in direktno volilno pravico za vse državljane, vključno s aktivno in pasivno volilno pravico za ženo, in sicer v vseh zastopstvih.

3. Neokrnjen parlamentarizem in demokracija. Prvi pogoj za to je iz-
vedba popolnoma svobodnih volitev.

4. Popolno izenačenje celokupne zakonodaje, ki se mora čimprej iz-
vesti, ker je to predpogoj za popolno enakopravnost vseh državljanov.

5. Sprejetje novega modernega ob-
činskega zakona in čimprejšnji raz-
pis okrajnih volitev.

6. Revizija zakona o oblastnih in okrajnih samoupravah v demokrat-
skem smislu, v svrhu ustvaritve več-
jih samouprav, ki bodo v gospodar-
skem, prometnopolitičnem in kultur-
nem pogledu bolje uvaževale potrebe ljudstva.

7. Osvoboditev in demokratizaci-
ja uprave.

8. Znižanje vojaškega statusa in njegova postopna pretvoritev v na-
cionalno milico.

II.

Spremenitev strankinega statuta.

(Referent s. dr. Ivanič, koreferent s. dr. Topalovič.)

Nedeljski kongres naše stranke se bo baval tudi z izpremenitvijo, odnos-
no izpolnitvijo strankinega statuta. Po predlogu referentov bi se glasil čl. 2. strankinega statuta naslednje: »Cilj stranke je, vzgojiti delavski razredni boj, ga organizirati, delati za njegovo moralno, materijalno in po-
litično napredovanje ter izvesti s po-
močjo razredne borbe proletarijata namesto sedanje kapitalistične druž-
be socialistični družabni red.«

§ 6 se glasi: »Od strankinih čla-
nov pričakujemo, da so člani stro-
kovne organizacije njihovega poklica ter da delajo v krogu njihovih poklic-
nih tovarišev za razširjenje sociali-
stične zavesti in strankine organiza-
cije ter nadalje, da delajo v vseh or-
ganizacijah in korporacijah delavskega gibanja, v delavskih varstvenih in zavarovalnih institucijah v interesu delavskega razreda in v smislu socia-
lističnih načel.«

Nov strankin statut uvaja nadalje zelo važne izpremembe v sestavi strankine organizacije, njene razdelitve po krajih, okrajih itd. o sklica-
nju strankinega zbora, volitvi in se-
stavi strankine uprave in strankinega vodstva, o strankinem tisku, itd. Nov strankin statut objavimo v celoti, čim bo sprejet v svoji definitivni redakciji.

III.

Razmerje do delavskih zbornic in de-
lavskih zavarovalnih ustanov.

(Referent s. Divac, koreferent s. Jakšič.)

Posebna točka dnevnega reda je posvečena razmerju stranke do osta-
lih delavskih ustanov. Resolucija k tej točki povdarja, da sta zakon o za-
ščiti delavstva in zakon o zavarova-
nju delavstva v prvi vrsti uspeh dela Socialistične stranke. Na osnovi teh dveh zakonov, ki so pridobitev naše stranke, so se ustanovile Delavske zbornice in se je vsaj deloma izvedlo socialno zavarovanje. Socialistična stranka se ne bo samo borila za vzdr-
ževanje obstoječih delavskih ustanov, nego tudi zato, da se bo število takih ustanov pomnožilo in izpopolnilo. So-
cialistična stranka mora delo v teh institucijah, v katerih so se vršile na-
pake s strani onih, ki takih napak ne bi smeli zagrešiti, zasledovati in pod-
vreči vedno javni kritiki, kakor delo v vseh drugih socialno-političnih ustanovah. Radi tega mora Sociali-
stična stranka zasledovati in preso-
jati tudi delovanje svojih članov v teh institucijah, ga odobriti ali pod-
vreči javni kritiki, če bi se zgodilo, da bi posamezni strankini člani hoteli izrabiti te institucije v svoje privatne ali druge svrhe.

PREPROGE.

Preproge vsake vrste je treba od časa do časa temeljito očistiti, ne samo ker so umazane, ampak tudi radi tega ker so shojene.

Ni potrebno, da za tako čiščenje izdajate mnogo denarja, „RADION“ bo to storil brez velike muke.

Raztopi „RADION“ v mrzli vodi, namoči v tej raztopini krpo in z njo v raznih potezah briši po razgrnjeni preprogi.

Nadaljuj potem to pranje, toda s čisto mrzlo vodo, izkrtaj in izpraši preprogo, pa se bo izgled in barva pokazala, kot da je preproga nova.

Socialistična stranka zahteva, da se izvedejo v vseh ustanovah zavarovalne panoge volitve, da bo končno zavladal v njih zakoniti red.

Sedanji štatusi Delavskih zbornic se morajo v celoti izpremeniti ter odpraviti vse one določbe, katerih namen je bil, onemogočiti gotovim delavcem in organizacijam udeležbo pri volitvah. Vsem, ki plačujejo prispevke za vzdrževanje delavskih zbornic, se mora tudi omogočiti, da izvajajo svoj vpliv na delavske zbornice.

Socialistična stranka si pridržuje obenem pravico, udeležiti se, v slučaju, da smatra to za potrebno, direktno ali indirektno volitev v te institucije.

Iz gori navedenega je razvidno, da bo letošnji beograjski kongres naše stranke obravnaval zelo važna in zelo vitalna vprašanja in postavil končno strankinemu delu gotove bližnje linije in daljne neporušljive in neizpremenljive socialistične razredne cilje. Mi želimo samo, da bi diskuzija na kongresu rodila čim jasnejše in čim določnejše in odločnejše sklepe in direktive v smislu socializma, v smislu marksizma, v smislu ravne in odločne socialistične borbe in dela za mir na vseh poljih in v vsakem kontingentnem slučaju.

Na dnevnem redu manjka točka o balkanskem vprašanju, ki je ravno z ozirom na sedanji mednarodni in bal-

kanski položaj silno aktualna. Toda ta točka je odpadla z dnevnega reda, ker se vrši v kratkem na Dunaju skupen sestanek zastopnikov socialističnih strank, ki bo obravnaval balkansko vprašanje in ker je stranka predlagala, da naj bi se še prej vršil skupen razgovor socialističnih zastopnikov balkanskih držav, ki bi bil posvečen izključno balkanskim vprašanjem.

Polagajte važnost pri nakupu čevljev v Vsem lastnem interesu:

1. na dobro kvaliteto (brez papirja ali manjvrednega usnja),
2. na dobro izdelavo, tako, da se dajo pozneje za nizko ceno popraviti,
3. da popolnoma odgovarjajo Vaši nogi ne samo po dolžini, ampak tudi po širini,
4. na času primerno fazono, katera ne izgubi svoje prvotne oblike,
5. da je cena kljub dobri kvaliteti in dobri izdelavi primerno nizka,
6. za občutljive ali boleče noge je potrebna pri nakupu podvojena pazljivost.

Ako zaupate in se odločite za naše čevlje, Vam garantiramo v vsem najvestnejšo in najcenejšo postrežbo.

„KARO“, Maribor. Koroška c. 19.

Letošnji kongres stranke se vrši v skrajno kritičnem momentu našega notranjega in zunanjega položaja — uverjeni smo, da bo znal kongres prav

usmeriti svoje delo in s svojimi sklepi in direktivami pripomoči stranki in delavstvu do večjih in večjih uspehov.

Atentat na Mussolinija in na italijanskega kralja.

Italija je konsolidirana in pomirjena.

Pri otvoritvi italijanskega velesejma, katere bi se marala udeležiti italijanski kralj in Mussolini, pa je prišel samo italijanski kralj, je eksplodiral peklenjski stroj, skrit v podstavku svetilke, mimo katere bi morala kraljeva kočija. Peklenjski stroj je eksplodiral nekaj minut prej, preden je dospela kraljeva kočija. Po zadnjih vesteh je bilo 16 mrtvih in okoli 40 ranjenih, večinoma laišti, ki so bili tik svetilke v špaliru. Po neki drugi verziji je bil istočasno pripravljen še drug atentat in sicer na vlak, s katerim se je Mussolini vozil nazaj v Rim. Pod tračnicami so našli

bombo z vžigalnikom. Atentatorje do trenutka, ko to pišemo niso še našli.

Vest o atentatu je vzbudila po vsem svetu največjo senzacijo. V Italiji sami je pa naravnost strahotno odjeknilo. Značilno za razpoloženje naroda je, da so v Rimu, kakor javljajo časopisi, zaprli nad 40 ljudi, ker so javno obžalovali, da se atentat ni posrečil. Velik pomen tega dejanja pa leži v tem, da je sedaj vsemu svetu jasno, da so Mussolinijeve besede o pomirjeni in zadovoljni Italiji le fraza, kakor to pravilno komentira ves mednarodni tisk.

Delajte za „Delavsko politiko“!

Pridobivajte nove naročnike!

Rdeči mesec za »Delavsko Politiko« je v teku, vse do 1. maja in na dan 1. maja morajo vsi naši somišljeniki in sobojevniki agitirati za naš tisk, pridobivati nove naročnike. Mnogo jih je, ki so že na delu, so pa tudi taki, ki še vedno čakajo. Akcija se ne sme odložiti na sam 1. maj, potrebno je, da se dela že ves ta mesec za naš list.

Zatorej: na delo!

Rdeči mesec »Delavske Politike« mora pokazati, da se sodruzi zavedajo pomena in koristi svojega časopisa.

Pridobivajte nove naročnike!

V delavsko družino „Delavska politika“!

Socialistična kritika državnega proračuna

Govor sodr. Petejana v narodni skupščini povodom razprave o državnem proračunu.

(Nadaljevanje.)

Povsem naravno je, da bodo oblasti z 1-milijonskim prebivalstvom mnogo lažje izhajale, živele in funkcionirale, kakor pa te in da bodo svoje posle lažje uspešneje in hitreje upravljale in da bo potem narod lažje izhajal in sigurneje in hitreje prišel do svojih pravic. Vemo in znamo sicer, da je to problem, katerega uresničenje je v zvezi z revizijo ustave. Toda tudi to dejstvo nas ne sme motiti in ovirati ali celo ustaviti. Zato pravim: ako zahtevajo interesi države in naroda, je treba tudi sam ustav revidirati, da se izloči ono, kar nas danes boli, ubija in tlači.

Tretje vprašanje, ki se danes mnogo tretira v javnosti, je

depolitizacija našega uradništva.

To je vprašanje, ki se tira in vlači od volitev do volitev in od vlade do vlade. Vsaka vlada, kolikor smo jih imeli dosedaj, kadar pride na krmilo, obljublja, da bo njena prva naloga, da izvede depolitizacijo uradništva; toda na mesto da bi to obljubo izpolnila, gleda samo na to, da uradništvo čimbolj politizira, da na ta način postane popolnoma odvisna od njene volje, tako da uradnik, namesto da bi odgovarjal zakonu, odgovarja stranki in ne vrši svoje dolžnosti, kakor ukazuje zakon, nego tako, kakor mu ukazuje stranka, ki je na vlasti, in to je ono kar je prineslo toliko zla, toliko gorja v našo upravo in jo tako diskreditiralo, da narod nima onega zaupanja do uradnika, kakor bi ga moral imeti. Smatram, da

mora uradnik vršiti svoje dolžnosti v interesu in imenu naroda, ne pa stranke, kateri pripada po svojem političnem prepričanju. Izjaviti moram, da smo mi za absolutno departizacijo in depolitizacijo uradništva in zahtevamo, da mora biti uradnik, dekleter je v uradu in službi, samo izvrševalec svojih uradnih dolžnosti, izven urada in službe pa svoboden državljani, ki lahko v okviru splošnih državljskih zakonov živi in urejuje svoje privatno življenje, kakor mu milo in drago.

Pri tem vprašanju se moram dotakniti še one rak-rane, ki razjeda obstoje našega upravnega življenja,

to je korupcija,

ki se je silno razpasla v vrstah našega državnega uradništva, posebno pa na železnica v Vojvodini, Srbiji in Bosni, kjer so se uradniki navadili reševati prošnje in vršiti usluge občinstvu samo za bakšiš. To je neizogibna posledica slabih plač, ki jih imajo naši državni uradniki. Posledica tega je pa tudi to, da dobri, pošteni in vestni uradniki zapuščajo državne službe

ter iščejo raje posla tam, kjer se jim nudijo boljše plače in boljši življenjski pogoji.

V zvezi s tem treba da se uredi tudi toliko pereče uradniško vprašanje in sicer na ta način, da se uradniški kader spravi na ono število osebja, ki je za normalno, dobro poslovanje državne uprave absolutno potrebno, da se določijo primerne plače,

LEO SILA:

Človek mrtvaških lobanj.

Kronika raztrganih duš.

8

»A tako . . .«

Z Leonom sta se bežno pozdravila. Njene oči, njene misli so bile vse drugod.

»A tako . . .«

Zabolele so ga njene besede in radi profesorjeve izdaje, se je čutil osramočenega. Hud je bil nanj in v goreči, prikrivajoči jezi je sedel pri mizi. Binica pa je povedala svojim kavalirjem. Vsi so brali njegove kartice. In so se smejali.

»Zakaj pa ne plešete, gospod Vuk?«

Tako žaljivo se je obrnil nanj finančni preglednik, lep, mlad in korajžen fant, podjeten pri lepih dekletih.

»Ne znam . . .« je užaljeno odgovoril Leo.

»O, to se bo pa treba naučiti! Brez plesa ni življenja in ni deklet . . .« Nato sta se zasukala z Binico. Leo je med plesom izginil na veliki vrt, ki je bil pravzaprav skromen park Brezja, obmejnega trga.

Ni vedel, kako dolgo je hodil in posedal ob obrežju reke, ki je šumela tik ob parku. Vzdrnil se je iz svojih misli, ko je začul, tihe, počasne korake. Iz gostilne sem je prihajala godba, od reke šumenje valov, tam po prodcu so odmevale stopinje. Stopil je za veliki hrast. Med drevjem je bila tema in nihče ga ni mogel videti. Ko je šlo dvoje tesno objetih ljudi mimo hrasta, mu je zastala sapa. Dvoje žarečih oči, rdeče ustnice, sočne kot prve črešnje in jabolčne grudi . . .

Binica in komisar. (Epoletе so se zasvetile ob pramenih mesca, ki so se prikradli skozi drevje na njuno pot.)

Binici je bilo 16 let.

Deset dni potem se je Leo napil v trgovčevem vinogradu. Povabila ga je Lojzka. Cela družba mladih ljudi se je zbrala v vinogradu. In Leo, ki do takrat ni pil, se je napil. Hotel se je napiti pozabljenega. Ko se je v smeh in zabavo ves truden in vinjen zrušil na trati ob zidanci, se je prikradla v vinjeno glavo senca dveh tesno se oklepajočih teles.

»Binica!«

Družba se je smejala. Lojzka pa je komentirala. Mogoče iz jeze, ker jo je ves čas pri mizi poljubljal, strastno poljubljal na usta, lica, grudi, vrat, da se je smejala in zabavala vsa družba. In tu na trati je izpovedal svojo bol, svoje hrepenenje. Lojzka je bila razočarana . . .

3. Hlapec Matjaž.

Vrata v hlev so bila na stečaj odprta. Konji so vedno nadihali močne vročine. Zato jim je bil ponoči in po dnevi sveži zrak potreben. Na polici ob postelji je brlela skromna petrolejka. Konji so prežvekovali. Njih globoko dihanje je bila živa sapa tega prostora.

Matjaž je napol ležal napol sedel na postelji. Na vzglavnik je položil kos deske, na katero je razprostrl papir in kuverto. Iz žepa je potegnil kratek tintni svinčnik, ga namočil v ustih, da si je pomazal jezik, in začel pisariti po rjavem papirju, v katerem je bil oprejšeno zavito.

Tedaj je vstopil v hlev Leo. Pozdravila sta se. Matjaž se je muzal in odložil svoje pisanje. Prav-

zaprav je vse skupaj skril pod desko. Leo je napravil par korakov gor, dol. Nato se je vstavil pred smehljajočim Matjažem.

»Zakaj se smeješ?«

»He! Zato, ker je veselo . . .«

Molk. Leo se je zagledal v tri konje in poslušal njih prežvekovanje.

»Včeraj ste ga pa vlivali!«

Dobrodušni obraz 25letnega hlapca se je vedno bolj izgubljal v smeh. Tudi Leo se je nasmehnil.

»Smo ga. Da. Zato pa je danes precejšen maček!«

»Hihi! Lojzka mi je pravila. Tudi ona ga je imela pod kapom. Ali si jo res tako divje poljubljal? . . . Hihi! Pravila je . . . Kaj pa Binica?«

»Katera Binica?« Leo je skušal govoriti povsem hladno, mrtvo.

»Hihi! Tista . . . Tam iz Brezja. O, saj jo dobro poznaš. Ali ne? Saj si jo klical v pijanosti.«

»Ne vem.« Leo se je natančno spominjal vsega. Niti besedica se ni izgubila iz spomina. Vedel je vse, kar je počenjal in govoril. Zato se je hudoval nad Lojzko, ki je znesla vse na veliki zvon.

»Nikar ne taji. Saj ni nič hudega. Vem. Ženske so vrag. Če se zagledaš v takega-le hudička, pa ti je tako, kakor konju, ki sem ga vpregel v voz. He, dijo! Sedaj pa le! Tako se nam godi z ženskami. Hihi! Gospa so se kregali . . .«

»Ali jim je kdo povedal?«

»Se sinoči so se srečali z Lojzko, ko je nesla na pošto. Ošteli so jo. Lojzka pa se je smejala. Imela se ga je v glavi.«

(Dalje prihodnjič.)

predvsem da se im zagotovo stalnost, kakoršna je že skoraj v vseh evropskih državah zakonito predvidena, ne pa da se še tudi v bodoče ohrani sedanje nevzdržljivo stanje, pri katerem državni uradnik pravzaprav nikdar ne zve, kake pravice mu gredo, zlasti pa ne, ali je stalen ali ne. Radi tega moramo z vsemi močmi težiti za tem, ter vso državno politiko usmeriti v tem pravcu, da državno uradništvo pošteno plačamo in nagradimo. Potem bomo pa tudi lahko zahtevali, da uradništvo vestno izpolnjuje svoje dolžnosti, kakor zahteva zakon, ne pa koruptno in strankarsko. Samo na ta način bo mogoče doseči toliko potrebno in pogrešno skladnost in harmonijo med potrebami in težnjami naroda ter poslovanjem državne administracije.

Se enega žalostnega vprašanja iz črnega poglavja v našem javnem in socialnem življenju se mi je dotakniti. To vprašanje se tiče pokojnin. Predvsem moram izjaviti, da nisem eden tistih, ki bi želel, da tisti ljudje, ki so stekli pravico do penzije, iste nazadnje, ko zapade v plačilo, ne primajo. Kajti to je naša stara zahteva, da tisti uradnik in delavec, ki postane nesposoben za delo in zaslužek, mora biti deležen pokojnine za preživljanje, svoje in svoje družine. Toda na žalost moram konstatirati, da je to vprašanje pri nas zašlo in zabredlo tako daleč, da se ne ve, kam bo to šlo, kako bo to končalo. Pred seboj imam knjigo, ki je izšla v Beogradu in jaz sem prav hvaležen onemu uradniku, ki jo je sestavil, ker ta knjiga podaja jasno sliko o žalostnem stanju, v katerem se nahaja pri nas vprašanje upokojevcov. V tej knjigi je navedeno, da smo imeli leta 1927 okoli 12.000 oseb, ki so prešli skozi glavno kontrolo ter bili upokojeni. Po tej ugotovitvi se lahko računa, da je

bilo od leta 1919 do danes do 100.000 oseb, ki so bili upokojeni.

Samo v letu 1927 od okrog 700 penzioniranih v enem ministrstvu je nad 200, ki so mlajši od 45 let. Imamo enega, ki je 31 let star in ima 33 let štetih v penzijo. Sličnih slučajev je veliko.

Upokojece lahko delimo na 3 kategorije. V prvo teh kategorij je šteti one upokojene, ki so potom protekcije dobili službo in po lastni zahtevi bili upokojeni. To so po večini mladi ljudje, ki so, kakor so po protekciji zlezli v službo, ravno tako po protekciji prišli do penzije, za katero so prosili v cilju, da lahko potem pridejo v privatno službo, katero so si vedeli zagotoviti ter na ta način iskoristili svoj ugodni položaj, da pridejo do dvojne plače. V drugo kategorijo spadajo tisti, katerih upokojeitev ni bila nič drugega nego samo naravna posledica politične persekucije, posledica onega vladnega strankarskega sistema, ki hoče in zahteva, da

vsaki spremembi režima sledi nujno tudi sprememba uradniškega osebja na ta način, da se uradniki — pripadniki prejšnjega režima — pomečejo na cesto,

od njih izpraznjena mesta pa zasedejo po novih režimskih privržencih. V tretji kategoriji upokojevcov pa se nahajajo oni bedni siromaki, ki so si zaslužili svojo pokojnino po dolgem in mučnem 30-, 35- ali celo 40-letnem službovanju in na žalost moramo konstatirati, da so ravno ti upokojeenci, ki so si pokojnino najbolj krvavo zaslužili, najslabše nagajeni in da so naravnost sramotno plačani za izvrševanje svojih službenih poslov, ki so jih vestno in požrtovalno opravljali.

(Dalje prihodnjič.)

He, naprej, naprej!

Štirinideset let je tega, ko sem se udeležil prvega socialnodemokratskega javnega shoda. In v pomodeljek me je moj gospodar ozmerjal, kaj imam iskati na »mokraškem« shodu ter mi zagrozil z odpustom iz službe. Prav ta grožnja je zbudila v meni zanimanje za stvar in željo, da se seznanim s politiko socialne demokracije.

Govornik je agitiral obenem za pristop v socialno-demokratsko stranko, ki je stranka delavcev in hoče izvojevati delavske pravice, enakopravnost v človeški družbi, to je socialistično družbo potom politične emancipacije, organizacije delavskega razreda in vzgoje v socialističnem svetovnem naziranju.

Zvedel sem na shodu, da so na svetu kapitalizem in meščanske stranke, ki vladajo in zatirajo pravice mezdnihi delavcev in jih izkoriščajo. Delavci ustvarjajo dobra, ki

jih družba prevrača v kapital in organizira z njim kapitalizem. Ko pa delavec ostara, da ne more več delati, ali je sicer brez posla, ga kapitalistična družba pušča umirati v bedi, ga baca iz svoje srede kakor ožeto citrino.

Ta teza in svarilo mojega gospodarja sta bila dva različna pojma, zato je bilo naravno, da se je zbudilo v meni neutešljivo hrepenenje po spoznanju resnice, rekel bi celo neka trimasta samozavest, da hočem o stvari razmišljati, presojeti jo sam po svojih izkušnjah, razglabljam o njej, čitati knjige, časopise ter se udeleževati vsakršnih delavskih prireditvev, shodov, zabav, razgovorov. Buržuazija, kjer se že itak ne počutim doma, ima svoje shode, svoje zabave, svojo politiko, torej očitno tudi svoje važne interese. Zakaj bi torej ne bilo mogoče, da ima tudi delavstvo svoje vitalne politične interese?

K občnemu zboru Konsumnega društva za Slovenijo.

Prihodnjo nedeljo, 15. aprila se snidejo v Ljubljani delegati Konsumnega društva za Slovenijo, da pregledajo delo zadruga v preteklem letu in sklenejo smernice za bodoče leto. Občni zbor Konsumnega društva ni več formalnost, temveč dohodek, ki ni važen samo za člane te zadruga, temveč važen za cel naš pokret. Sedaj, ko se je značilna povojna nervoza v javnem življenju precej poglobila, lahko mirno presodimo važnost posameznih panog delavskega pokreta za celoto. In kakor smo imeli zadnje čase obilo prilike razpravljati o važnosti ostalih panog, tako bo treba tudi o delavskem združništvu več in temeljitih razprav, v katerih naj se pokažejo prednosti te organizacije iz sploš. razr. stališča.

Ce gledamo na delovanje Konsumnega društva za Slovenijo iz stališča članov te zadruga, moramo ugotoviti prav veselo dejstvo, da je zadruga na najboljših potih notranje utrditve in gospodarske konsolidacije. Računi računskega zaključka in bilanca kažejo, da se zadruga s hitrimi koraki prilagodeva gospodarskim izpremembam in da je vodstvo zadruga pravilno predvidevalo obči gospodarski razvoj. Zlasti značilna poteza pri udeleževanju zadruga je trud merodajnih faktorjev v zadrugi, da se sicer centralističen ustroj društva, kolikor mogoče, prilagodi krajevnim posebnostim in pospešuje iniciativnost krajevnih organov. Sicer je videti, da so to zaenkrat še eksperimenti in, da si zadruga še svojega stalnega toka ni upostavila, podčrtati je, da je treba, da so stremljenja v pravi pravci usmerjena.

Sploh ni to lahko vprašanje ustitvariti pri tako razsežnem organizmu tak tok zadruga, ki bo na eni strani večje izkoristil prednosti centralizma, izrodke centralizma pa izločil s primerno autonomizacijo, oz. kar je pravilnejše, decentralizacijo. O samem tem problemu bo treba ne le z ožjega članskega stališča, temveč s splošnega stališča več razprav, ker to vprašanje ne obstoja le za združne organizacije, temveč morajo to vprašanje rešiti domala vse organizacije našega pokreta. Pri zadrugah je pa pravilna rešitev tega vprašanja skoro življenskega pomena. Upoštevati je treba, kake silne težkoče ima prebroditi recimo na novo ustanovljena mala lokalna zadruga. Takoj pri prvem koraku se ji vidi, da ji manjka večšega vodstva s primerno gospodarsko rutino, manjka trgovsk. zvez, manjka finančnega zaledja, kredita, zaupanja lastnega članstva in mnogo drugega. In prav mnogokrat se izkaže, da še tako nadčloveški napor posameznikov in še tako veliko navdušenje krajevnih faktorjev, teh težav ne more prebroditi. Nasprotno temu pa ustvaritev nove postojanke tako velike zadruga, kakor je Konsumno društvo, vseh teh težav ne pozna. Pač pa nastane neko drugo vprašanje, ki dela članstvu in vodstvu kasneje precejšnje napore. To je predvsem pomanjkanje elastičnosti, kar ni nič čudnega pri velikem kolosu, pomanjkanje iniciativnosti in veselja do stvari, lokalnih faktorjev in kar je glavno, je to, da posamezne enote ne dobe zadostnega pregleda čez probleme, ki jih ima reševati celota in zato tudi pomanj-

kanje razumevanja za te probleme, zlasti za premaganje težav, ki jih je treba v dnevnem življenju premagovati.

Zaenkrat smo omenili ta vprašanja le mimogrede, da opozorimo na njihovo važnost. Posebej smo jih pa omenili še zato, ker smo baš pri letošnjih članskih zborovanjih prav poseben opazili, da se je vodstvo zadruga v svojih referatih pošteno potrudilo, človek bi rekel, pričrati članstvu celotno sliko združnega udejstvovanja.

Ta trud vodstva je hvalevreden. In če smo imeli kedaj mi socialisti kake pomisleke napram temu društvu, moramo reči, da smo jih imeli baš zato, ker vodstvo zadruga tega ni delalo, kar sedanje vodstvo dela. Kakor neradi priklicujemo v spomin tiste žalostne čase, ko je režim Dražil Urbančeve vedno bolj oddaljeval zadruga od splošnega ljudskega toka, tako moramo naglasiti, da so nam baš napori sedanjega vodstva, da se zadruga na notranje demokratizira in da postane sestaven del celote delavskega pokreta zelo simpatični in da bomo ta stremljenja tudi v bodoče z vsemi silami podpirali.

Sicer je pa stvar jasna kot beli dan. Zadruga in gospodarske organizacije sploh, morejo le tedaj zasto pati koristi delovnega ljudstva, če razumeje vse probleme, ki jih nalaga proletarijatu čas. One so mu poklicane ustvariti fundament gospodarskega oporišča in njegovo gospodarsko emancipacijo. Če hočejo to storiti, morejo to le v soglasju in ob sodelovanju celotnega pokreta, zato morejo prospevati in se razvijati le tedaj, če so si to nalogo nadele.

Vodstvo Konsumnega društva je dokazalo, da se te resnice zaveda, je svoje delovanje usmerilo v tem pravcu in če ima zaznamovati tako lep napredek zadruga v preteklem letu, se mora zavedati, da je bil ta mogoč le vsled pravilne smeri, ki jo je zadruga imela. Delegatom Konsumnega društva kličemo: **Po tej poti naprej!** Naša stranka bo pa kakor v preteklem letu tudi v bodoče skrbela, da bo ves pritok svojih novih sil usmerjala tudi v združno gibanje in obenem skrbela kot v to poklicana činiteljica, da bo harmonizacija in medsebojna pomoč, vseh posameznih panog delavskega pokreta vedno boljše funkcionirala.

Porabljam tudi to priliko, da priporočimo vsem somišljenikom socialistične stranke, naj v konsumno-združnem pokretu čim aktivnejše sodelujejo! — Zadrugar-socialist.

Guštanj.

Plenitev guštanjskih trgovin po 10. letih pred sodiščem.

(Klerikalna klevetnika obsojena.)

Kakor drugod po industrijskih krajih, je med vojno tudi v Guštanju delavstvo trpelo silno pomanjkanje na živilih in z njim vred vso ostalo prebivalstvo. Samo par trgovcev je lepo obogatelo v dneh vojnega pomanjkanja. Ko je prišel prevrat, je zavrelo tudi v Guštanju. Izstradani delavci so zastoj iskali možnosti, kje bi si mogli kupiti moka in sladkorja. Bili so prepričani, da so zaloge pri nekaterih tedanjih guštanjkih trgovcih še polne. Po trgu je naenkrat zavrelo, da je treba zahtevati od trgovcev, naj prodajo svoje zaloge. Trgovci so se zbal ljudske nevolje in nekateri so dne 5. novembra 1918 enostavno že jutraj zaprli trgovine. Po trgu pa so se ves dan zbirale množice. Iz drugih krajev so prihajale vesti, da so ljudje siloma vdrli v trgovine in si od-

nesli živež. To je razdražene izstradance še bolj razburilo. Razsodnejši možje so sicer mirili in svetovali, naj bi šli po orožnike, da ti preiščejo trgovine in zahtevajo od trgovcev prodajo skritih zalog živil. Toda proti večeru so prevladali med maso radikalnejši elementi in množica je vdrla v troje trgovin, ter jih povečini oplenila. Kmalu nato je izvršila posebna komisija preiskavo po vseh hišah in precej odnešenega blaga zopet vrnila oplenjenim trgovcem. V Pliberku se je vršilo tedaj tudi zaslišanje osumljenih plenilcev.

Med tem je poteklo skoro 10 let in ljudje so večinoma že pozabili tedanje razburljive dogodke. Ko pa so se vršile lanske leto v Guštanju občinske volitve in je bil izvoljen za župana socialist sodrug Luka Juh, je popadla klerikalna voditeljica, ki imajo po vsej dravski dolini smolo, takšna jeza, da sta poslala dva njihova eksponenta Ferdo in Franjo Lečnika, oba posestnika v Guštanju, velikemu županu skrito ovadbo proti sodrugu Luku Juhu. Franjo in Ferdo Lečnik sta v tej vlogi zahtevala naj Veliki župan ne potrdi Juha kot župana, češ da te časti ni vreden, ker se je udeležil plenitve po prevratu. Župan Luka Juh dolgo sploh ni vedel, kaj sta pisala Lečnika, ker mu Veliki župan njune vloge ni dal v izjavo, ampak dal samo po orožnikih poizvedovati, koliko je resnice na Lečnikovi ovadbi. Orožniki pa so morali poročati, da se Juhu ne more ničesar nečastnega očitati, in da so bile poizvedbe brezuspešne. In tako je Veliki župan moral v dobi klerikalnega režima potrditi izvolitev socialističnega župana v Guštanju. Šele sedaj je sodrug Juh izvedel za ovadbo in vložil proti Lečnikom obtožbo radi žaljenja časti. Stalo pa je mnogo truda, predno je mogel sodr. Juh pred sodiščem dognati, kaj sta pisala Lečnika Velikemu županu, ki je označil Lečnikovo ovadbo kot uradno tajnost in je ni hotel izročiti. Potom okrožnega sodišča je končno sodr. Juh po svojem zastopniku odvetniku dr. Reismanu dosegel, da je bil zaslišan kot pričr okrajni sodnik Habermuth, ki je izpovedal, kaj sta Lečnika pisala. Šele sedaj sta Lečnika nastopila dokaz resnice, ki pa se jima je na celi črti ponesrečilo. V četrtek se je vršila v tej dolgotrajni pravdi, ki je se vlekle že od junija lanskega leta, zadnja razprava od 8. do 13. ure, pri kateri je bilo zaslišanih okrog 30 prič, od katerih niti ena ni mogla očrniti čast sodruga Juha. Sodišče je končno na predlog odvetnika dr. Reimana obsodilo Franjo in Ferdo Lečnika radi prestopka žaljenja časti vsakega na Din 500 kazni ali 2 dni zapora in v plačilo stroškov. V Guštanju je izzvala obsodba klerikalnih voditeljev splošno zadoščenje.

Dobrunje.

Tudi mi moramo povedati par besed, ker vemo, da se nam godi krivica, ker še ni bila z gramozom nasuta cesta čez Zg. Hrušico. Ker pa prav dobro vemo, da tako grde ceste ni nikjer v okolici Ljubljane, kakor je pri nas v Zg. Hrušici do glavne ceste, ker ni bila nasuta že dolgo vrsto mesecev, če so bili faktorji Slovenske ljudske stranke tako brihtni, da so znali progo skozi Spod. in Zg. Hrušico. Gotovo vemo, če bi mi delavci imeli v občini toliko glasov, kakor imate vi faktorji SLS, bi se pa že malo bolj brigali za ceste kakor vi, ki sleparate delavce pri volitvah, samo da dobite večino v občini in drugega čisto nič. Povemo pa vam: le malo bolj se zanimajte za ceste, da ne bo treba stopati v blato do gležnjev. To mi sami vemo, da se ceste ne more nasuti, ako ni denarja v proračunu; treba toda tak proračun izvesti. Ravno tako je z betoniranjem mostov, ker imate same brihtne Tončke v občinskem odboru in greste prav o božiču betonirati mostove in se vam morajo smejati še tisti, ki so na Studencu, ker znate res lepo gospodariti. Vi brihtni Tončki. — R. B.

TVORNICA KEM. IN OL. BARV LAKOV, FIRNEŽA, INŠTEK. KLETA
DRUŽBA Z. OZ. LJUBLJANA

ORIENT

LAKI, TERPENTIN, STROJNO OIL, UMETNIŠKE BARVE, PRAŠNO OIL, COPICI, FIRNEŽ, SOLSKE BARVE, SUHE BARVE, BRISTNE OILNATE BARVE

PRODAJALNA
DUNAJSKA C. 14
LJUBLJANA

POLEG TRGOVINA
SCHNEIDER VEROVŠEK

PRVOVRSTNI MATERJAL - NIZKE CENE!!

Zalog.

Ne bi se oglašili, da nas ni privedla do tega skrajna potreba in silobran. Gre zato, da ugotovimo par precej nečednih dejstev, oz. da ugotovimo nekaj, kar se mora javno ugotoviti, če hočemo, da bomo na jasnem glede tukajšnje »Svobode« in »Čitalnice«. Brezdvomno je, da je »Svoboda« rodila potreba, potreba in žeja tukajšnjega delavstva po napredku, resnični izobrazbi, žeja po modernem socialnem kultu, katerega pa »Čitalnica« ni v stanju nuditi delavstvu. Ona je sicer bila ustanovljena z delavstvom in delavstvo tvori še danes v njej absolutno večino, vendar pa dosedanje njeno delovanje nam je jasno pokazalo, da njeno vodstvo kljub številni inteligenci, ki je v njem zastopana — ne samo da ne razumeva bistva moderne izobrazbe, ampak tudi noče te razumeti. O kakem višjem stremeljenju, o kaki ideologiji tu ni govora! Če hočemo podati točno karakteristiko, moramo reči le: »Čitalnico« v Zalogu je sicer rodila tudi potreba, toda potreba po popularnosti in pa kvečjemu še — idejna nepopolnost nekaterih gospodov, so tudi izjeme, ki hočejo na vsak način delovati »za narodov blagor«, četudi sami le predobro vedo, da trosijo le svoj okrog. V dokaz, kakšni bedni modrijani so, naj nam služi sledeča primera: Lansko leto je pri »Čitalnici« včlanjeno delavstvo zahtevalo, da naj

se priredi predavanje o socialnem zakonodajstvu pri nas in drugod. Izvestnim ljudem je bilo to sicer neprijetno, vendar so se vdali. Toda napravili so to tako, da je bil volk sit, koza pa cela. Poklicali so namreč iz Ljubljane predavatelja, ki je sicer veliko govoril a nič povedal. Mesto, da bi predavatelj res govoril o socialnem zakonodajstvu, o njegovem postanku, razvoju in o njegovem pomenu za delavski razred — je primerjal samo plače našega bednega delavstva z ruskim. Z vsem svojim predavanjem je le dokazoval, — o ironija! — kako je naše delavstvo v primeru z ruskim skoro — sijajno plačano. Vse to omenjamo, da bodo gospodje okoli »Čitalnice« vedeli, zakaj se ona tako sumljivo maje in da bodo videli, kako trhla je njih stavba. Mi smo za načeljen boj. Če vstaja »Svoboda«, a se podira »Čitalnica«, je to dokaz, da ona nima življenskih zmožnosti in da se nekaj jasni v »deželi Danski«. Vsekakor se pa nam mora priznati, da smo v boju za načela veliko več dostojni, kakor pa so gotovi ljudje pri »Čitalnici«, katerim je nenadno oživiljenje »Svobode« in njen sijajen uspeh pri zadnjem nastopu kar sapo zaprl. Smešno! Mali veterček in dolgi nosovi so bili tukaj. Kako se je vse potuhnilo! Priznati jim moramo, da so zlezli prav »inteligentno« pod klop, od koder pa, žalibog, ne čujemo več poštene človeške besede, pač pa samo — lajanje. Za laži imamo namreč mi vse tisto podlo obrekovanje in umazane spletke, s katerimi skušajo nekateri diskreditirati posamezne člane »Svobode« med delavstvom. V njihovem interesu pa je, da že enkrat nehajo s temi lažmi, kajti z lažmi se bo prej podrlo še to kar je ostalo, ne pa sezidalo. Pripominjamo: Vse to smo pisali, ker se je nas v to prisililo in ne velja za vse. So med njimi tudi častne izjeme, kateri se gotovo sramujejo takega početja. Zato pa priporočamo tem bolj drugim, da naj že enkrat nehajo s takimi budalostmi in se naj raje oprimejo dela v »Čitalnici«, če že mislijo, da brez »Čitalnice« ne moremo prestat. Toda pametnega dela in zagotavljanja jim, da se bo z nami dalo prav lahko živeti v prijateljstvu. Toliko za enkrat. Drugič bomo pa kaj več povedali. — K. S.

Za turistiko se dobijo gojzer-čevlji, 7 različnih vrst, iz orig. Olaf chromjuhten usnja. KARO, Koroška c. 19.

ALBUS

MILO
ODLIČNO

Ali ste že preizkusili
„PROJA“ ječmenovo kavo?

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

NAJBOLJŠA SVINJSKA MAST

ZNAMKE J. P. ZNAMKE

Prvovrstna svinjska mast vedno na zalogi po izredno nizki ceni.

J. POPOVIČ, LJUBLJANA

Točna poštežba!

Najnižje cene!

SAMO V TRGOVINI

JOS. KARNIČNIK

MARIBOR, GLAVNI TRG 11

kupite moderne samoveznice, ovratnike, srajce, klobuke, čevlje, gotove obleke in vse druge modne in oblačilne predmete, po izredno nizkih reklamnih cenah (da se trgovina vpelje.)

Nikdo naj ne opusti poizkusa!

Pridobivajte naročnike
za „Delavsko Politiko!“

POTNI KOVČKI

In usnjate torbice v vseh oblikah, gonilni jermeni za tovarne in žage, konjske opreme in pritiskline, gamaše, nahrtniki, ovratniki in torbice za pse, vse v največji izbiri pri

IVAN KRAVOS, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Kovčki in torbice za vzorce in potnike se izdelujejo v lastni torbarski delavnici na Štomškovem trgu št. 6 v Mariboru.

ZASTONJ

ne dobite nikjer, pač pa izredno dobro blago, po jako nizkih cenah, edino le v manufakturni trgovini

Brata Šumer, Celje
Glavni trg št. 8.

ŠTAMPILJE.

S. PETAN, Maribor, Aleksandrova c. 43, nasproti gl. kolodvora.

OD ust do ust gre govorica, da si prihranite ogromno denarja in dobite robo najboljše kakovosti, ako pišete takoj po veliki ilustrirani cenik čez škarje, lasostrižnike, britve, brivne aparate,

harmonike, gramofone, gosli, tamburice, fotografske aparate, ure, parfume, razno posodo, nože, žlice, denarnice, nahrtnike, vžigalnike, dežnike, robce, naramnice, perilo, čevlje, klobuke, nogavice, obleke in mnogo drugih koristnih predmetov, na veletrgovino

R. STERMECKI
V CELJU ŠT. 81.

Naročila čez Din 500 — prosto poštnine. Cenik zastoni!

4. veliki vsedelavski izlet v Celju

priredijo v dnevih 26., 27. in 28. maja 1928 združene socialistične organizacije v Celju